

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Stanisław Jarosz**

Warszawa, dnia 8 grudnia 2009 r.

**Pan
Jerzy Miller
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji
ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa**

P/09/142
LKR-410-20-01a/2009

Wystąpienie pokontrolne

Handwritten signature: Jerzy Miller

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim kontrolę realizacji postanowień ustawy o repatriacji przez organy administracji rządowej i samorządowej na terenie województwa małopolskiego w latach 2004 – 2008.

Niniejsze wystąpienie Najwyższa Izba Kontroli przekazuje Panu Ministrowi stosownie do art. 60 ustawy o NIK w związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym przez Wojewodę Małopolskiego w dniu 12 listopada 2009 r., a uwagi, oceny i wnioski - przesłane w wystąpieniu pokontrolnym do Wojewody w dniu 30 listopada 2009 r.

Działania Wojewody w kontrolowanym zakresie zostały ocenione przez Izbę pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości związanych z udzieleniem pomocy materialnej, o której mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. Nr 53 poz. 532 ze zm.), bowiem ich przyczyny w większości przypadków (103 na 126 skontrolowanych) leżały po stronie MSWiA.

Przeprowadzone w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim (MUW) czynności kontrolne wykazały między innymi, że środki finansowe z budżetu państwa na pokrycie wydatków starostów związanych z udzieleniem pomocy materialnej, o której mowa w art. 17 ust. 1 ustawy były przekazywane w latach 2004 – 2008 przez Wojewodę Małopolskiego właściwym starostom w większości przypadków po czasie dłuższym, niż ustalony w art. 19 ust. 1 ww. ustawy o repatriacji 60 - dniowy termin na dokonanie wypłaty tej pomocy przez starostów, liczony od nabycia przez repatriantów obywatelstwa polskiego (przekroczenia przez nich granicy). W 2004 r. ww. środki przekazywane były średnio po 119 dniach a w latach następnych średni czas przekazania tych środków wynosił ponad 120 dni.

Stosownie do § 10 ust. 5 rozporządzenia Rady Ministrów¹ z 16 grudnia 2003 r. wszczęcie postępowania w sprawie przekazania przez Wojewodę Małopolskiego środków finansowych na pokrycie wydatków starostów związanych z udzieleniem przedmiotowej pomocy następuje na wniosek starosty, do którego powinna zostać dołączona kopia decyzji ministra właściwego do spraw wewnętrznych, przyznająca tę pomoc i ustalająca jej wysokość, zgodnie z kompetencjami w tym zakresie, określonymi w art. 17 ust. 5 ustawy o repatriacji.

Kopie wymienionych poprzednio decyzji Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców (Prezesa URiC) lub Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Ministra SWiA) były załączane do wniosków starostów, a także przesyłane do wiadomości MUW przez organy wydające te decyzje. MUW otrzymywał je po okresie od 43 dni do 369 dni od przekroczenia granicy przez repatriantów, w tym decyzje Prezesa URiC średnio po 102 dniach a decyzje Ministra SWiA średnio po 108 dniach od przekroczenia granicy przez repatriantów, tj. po czasie dłuższym od cytowanego poprzednio 60 dniowego terminu na dokonanie wypłaty pomocy repatriantom.

Zgodnie z art. 35 § 2 Kpa decyzje w sprawach znanych z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwych do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ powinny być wydawane niezwłocznie. Dłuższy termin załatwienia spraw, tj. nie późniejszy niż w ciągu jednego miesiąca, ustalony został w art. 35 § 3 Kpa dla spraw wymagających prowadzenia postępowania wyjaśniającego.

---

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”, udzielania dotacji powiatowi i gminie, przekazywania staroście środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzielaniem repatriantom pomocy oraz wzorów wniosków o udzielenia dotacji powiatowi i gminie (Dz. U. Nr 229, poz. 2279)

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania MSWiA związane z podejmowaniem ww. decyzji i równocześnie stwierdza, że jak podał w informacji udzielonej NIK Eugeniusz Ścibek – Zastępca Dyrektora Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, przyjęta przez Ministra praktyka podejmowania decyzji o przyznaniu pomocy finansowej repatriantowi dopiero po poświadczeniu przez Wojewodę obywatelstwa polskiego, nie znajduje podstaw w przepisach ustawy o repatriacji oraz w cyt. rozporządzeniu Rady Ministrów. Ponadto NIK zwraca uwagę, że beneficjentami tej pomocy są repatriowani rodacy, którzy, często będąc już w podeszłym wieku, przyjeżdżają do ojczyzny w większości przypadków nie posiadając żadnych środków finansowych. Z powodu przewlekłości w podejmowaniu decyzji przez MSWiA nie otrzymują oni pomocy w ustawowym terminie, lecz niejednokrotnie czekają na nią więcej niż pół roku. W ocenie NIK MSWiA nie podjęło działań, które stworzyłyby możliwość wypłaty omawianej pomocy w ustawowym terminie. Posiadając dane adresowe zapraszających, przy funkcjonującym systemie informatycznym obsługującym przejścia graniczne, Ministerstwo nie zapewniło sobie szybkiego uzyskiwania wiarygodnych informacji o przekroczeniu przez repatriantów granicy (co szczególnie po wejściu Polski do strefy Schengen powinno być bezproblemowe) oraz o ich przybyciu do miejsca osiedlenia.

Na uwagę zasługuje fakt, że ciężar realizacji zadań wynikających z ustawy o repatriacji spoczywa na gminach. Ministerstwo w swoich działaniach nie brało pod uwagę, że małych gmin, które zdecydowały się przyjąć repatriantów nie stać na udzielanie im znaczącej pomocy na zagospodarowanie. W ocenie NIK opisana wyżej praktyka MSWiA nie sprzyja tworzeniu dobrego klimatu do zapraszania repatriantów przez gminy i zasługuje na szczególną krytykę.

Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców (WSOiC) Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wydział ten podejmował wielorakie działania mające na celu skrócenie czasu oczekiwania przez repatriantów na należne im świadczenia finansowe, tj.:

- przekazanie środków staroście na podstawie decyzji Prezesa URiC lub Ministra SWiA, mimo braku wniosku starosty,
- planowanie i zabezpieczanie środków finansowych na podstawie każdej powziętej informacji o przyjeździe repatrianta lub nawet o zamierzonym przyjeździe repatrianta do Polski (bez oficjalnych informacji o planowanym przybyciu repatriantów i ich liczbie),
- udzielanie wszelkiej pomocy urzędom stanu cywilnego, zobowiązanym do transkrypcji (odtworzenia) aktów stanu cywilnego repatriantów,
- niezwłoczne wydawanie repatriantom poświadczeń obywatelstwa polskiego.

Pomimo opisanych działań, w większości badanych przypadków, wypłata środków przyznanych na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o repatriacji w terminie 60 dni (art. 19 ustawy o repatriacji) od dnia nabycia obywatelstwa polskiego nie była możliwa. Zachowanie terminu zależało bowiem nie tylko od Wojewody, który jest jednym z uczestników procesu udzielania repatriantom pomocy, a nie głównym jej realizatorem.

W większości przypadków (90%) prawomocne decyzje Prezesa URiC (od 20 lipca 2007 roku Ministra SWiA) przekazane zostały do wykonania staroście (Wojewodzie do wiadomości) po upływie 60 dni.

W związku z wątpliwościami dotyczącymi interpretacji terminów określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. WSOiC zwrócił się pismem z 24 marca 2006 r. do MSWiA o zajęcie stanowiska w tej sprawie. W otrzymanej odpowiedzi wyjaśniono, że zawarte w cyt. rozporządzeniu terminy mają charakter porządkowy, instrukcyjny, a ich niedotrzymanie nie powoduje wygaśnięcia uprawnień w zakresie otrzymania dotacji na realizację zadań.

W ocenie NIK przedstawione powyżej stanowisko MSWiA nie uwzględnia następstw, jakie wynikają z niedotrzymania opisanych terminów. Na skutek opóźnienia przy wydawaniu decyzji nie następuje co prawda wygaśnięcie uprawnień do pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o repatriacji, ale w konsekwencji dochodzi do naruszenia terminu jej przekazania repatriantowi. Jest to także sprzeczne z określonym w preambule ustawy celem, jakiemu powinna ona służyć.

Realizując politykę rządu w przedmiotowym zakresie MSWiA nie podjęło odpowiednich działań aby repatriant uzyskiwał należną pomoc bez zbędnej zwłoki, w najkrótszym terminie od uzyskania obywatelstwa polskiego, tj. od przekroczenia granicy Polski.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań zmierzających do przekazywania wojewodom i starostom decyzji MSWiA wydawanych na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o repatriacji w terminach umożliwiających wypłatę przyznanej pomocy dla repatriantów w ustawowym terminie.

Na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK Najwyższa Izba Kontroli zwraca się o przedstawienie przez Pana Ministra w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku

oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Panu Ministrowi przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie, do Kolegium NIK, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 3 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium NIK.

Otrzymują:

1. Adresat
2. Akta kontroli.

Zpovriem
H